

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Lähdesmäki, Sirkku; Nurmi, Tommi

Title: Leikiten kohti digitaalisen pedagogiikan toimintakulttuurin johtamista

Year: 2022

Version: Published version

Copyright: © Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, 2022

Rights: CC BY-NC-ND 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Please cite the original version:

Lähdesmäki, S., & Nurmi, T. (2022). Leikiten kohti digitaalisen pedagogiikan toimintakulttuurin johtamista. In Työyhteisöpolkuja uusiin lukutaitoihin : kuinka osaamisen kuvaukset tukevat työyhteisölähtöistä kasvatuksen ja opetuksen kehittämistä? (pp. 20-21). Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin julkaisuja, 16. <https://uudetlukutaidot.fi/tuki-ja-julkaisut/tyoyhteisopolkuja-uusiin-lukutaitoihin/>

Leikiten kohti digitaalisen pedagogiikan toimintakulttuurin johtamista

Sirkku Lähdesmäki & Tommi Nurmi

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan perustana on leikki ja leikkiin perustuva kasvat. Varhaiskasvatuksen opettajat ohjaavat ja rakentavat oman pedagogisen orientaationsa varaan lapsen jokapäiväistä kasvu ympäristöä. He välittävät siten myös yksikön toimintakulttuuria koteihin. Varhaiskasvatuksen johtamisen näkökulmasta on olennaista tarjota yksikön työntekijöille mahdollisuus yhteisöllisen kehittämisen kautta linjata toimintakulttuurin tärkeitä periaatteita. Näin jokaisen lapsen kasvu ympäristössä yhteiset tavoitteet ja pedagogiset linjaukset tulevat todeksi. **Digitaalisen pedagogiikan** toteuttaminen varhaiskasvatuksessa tapahtuu samoin varhaiskasvatuksen opettajien toimesta, mutta perustan tulee olla yksikön tasolla yhteinen. Tämän perustan turvaamiseksi tarvitaan **johtamisen kulttuuria**, jossa visioidaan yksikön toimintaa niin, että myös digitaalinen pedagogiikka nähdään yhtenä tärkeänä osana toimintakulttuuria.

Uudet lukutaidot -kehittämishjelma (Uudet lukutaidot -kehittämishjelma 2022) painottaa tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen, medialukutaidon ja ohjelmointiosaamisen kehittämisen alkavan laaja-alaaisesti ja tasavertaisesti jo varhaiskasvatuksessa. Lapsen taidot kehittyvät luonnollisesti leikin kautta, jolloin lapsi on oppimisessaan aktiivinen osallinen tekijänä, kokijana ja toimijana. Digitaalisen pedagogiikan toimintakulttuurin rakentaminen mahdollistuu yhteisen suunnitelman kautta. Tähän tarvitaan vahvaa johtajuutta; inspiroivaa, innostavaa ja mahdollistavaa johtamisen kulttuuria. Uusien lukutaitojen **osaamiskuvaukset** voidaan nostaa rakenteelliseksi perustaksi ja luoda avoin kulttuuri ideoiden jakamiselle ja kehittämislle.

Hyväksi havaittu toimintamalli monissa varhaiskasvatuksen yksiköissä on **digitutor-opettajat**. Nämä soihdunkantajat osaavat nähdä digitaalisuuden mahdollisuudet varhaiskasvatuksen pedagogiikassa, ja siksi johtajien on tärkeää huomioida digipedagogiset taidot rekrytointien yhteydessä. Digitutoreilla

on taito tuoda nämä digitaalisen pedagogiikan mahdollisuudet todellisuudeksi sovittamalla ne luontevaksi osaksi paikallisen varhaiskasvatusyksikön toimintaa. Yksikön sisällä he voivat matalalla kynnyksellä täydennyskouluttaa kollegoja. Lähtökohtana on, että yksiköllä on riittävät ja ajantasaiset **teknologiset resurssit** pedagogiikan jalkauttamiseksi ja kehittämiseksi. **Täydennyskoulutusta** tulee olla tarjolla tasavertaisesti. Kehittämistoiminnan perustana tulee siksi olla johtamisen tasolla laadittu pitkän tähtäimen **suunnitelma**. Visioidessa yksikön toimintakulttuuria on maalattava rohkeita tulevaisuudenkuvia ja osattava nähdä mahdollisuuksia, joita tavoitella yhdessä. Johtajan tulee perehtyä niin tämän päivän teknologisiin mahdollisuuksiin kuin ajankohtaiseen tutkimukseen ja tietoon [uusien lukutaitojen](#) (Uudet lukutaidot -kehittämishjelma 2022) ja [mediakasvatuksen osalta](#) (ks. Polkuja medialukutaitoon. Opas varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen.). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018) antaa linjaukset laaja-alaisen digitaalisen osaamisen paikalliselle kehittämistyölle.

Varhaiskasvatuksessa kehittäminen voisi alkaa kasvattajien ja lasten yhteisenä toimintana, jossa erilaisia digitaalisia laitteita, ohjelmia ja pelejä otetaan yhdessä leikillisesti käyttöön ja opitaan niiden mahdollisuuksia. Älylaitteet ovat lapsen näkökulmasta helppokäyttöisiä ja tarjoavat monipuoliset mahdollisuudet leikilliselle oppimiselle. Lapset voivat leikkiä valokuvaajia, tallentaa leikkejään ja kertoa ääninauhalle omia tarinoitaan ja lorujaan. He voivat hyödyntää laitteita omien leikkien ohessa innovatiivisesti, jos laitteita on lasten saatavilla yhteisten sääntöjen ja käyttöperiaatteiden mukaisesti. Kasvattajat oppivat lasten kanssa yhdessä, ja parhaimmillaan luodaan uudenlaista **pedagogista tilaa** (Koivula & Mustola, 2017). Tilassa opitaan kuin huomaamatta mm. kuvaamisen, kuvien tarkastelun ja lasten autenttisten ideoiden kautta siitä, miten teknologiaa voi hyödyntää varhaiskasvatuksessa. Kun Uusien lukutaitojen osaamiskuvauksista johdetaan periaatteet käytännön toiminnaksi ja yksikön tasolla seurataan ja arvioidaan digitaalisen pedagogiikan toteutumista, digitaalinen osaaminen kehittyy yhdessä luoden luontevaksi osaksi toimintaa. Varhaiskasvatuksen johtajan tehtävänä on käynnistää ja ylläpitää yksikkönsä kehittämistyötä tarjoamalla sille parhaat mahdolliset puitteet sekä työntekijöilleen luottamusta, tukea ja kannustusta. Päämääränä on ennen kaikkea se, että lapsen digitaalinen osaaminen kehittyy leikiten.

Lähteet

Koivula, M., & Mustola, M. (2017). Varhaiskasvatuksen digiloikka ja muuttuva sukupolvijärjestys? Jännitteitä lastentarhanopettajien ja lasten kohtaamisissa digitaalisen teknologian äärellä. *Kasvatus ja aika*, 11(3), 37–50. <https://journal.fi/kasvatusjajaika/article/view/68722/30160>

Polkuja medialukutaitoon. Opas varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen.
Helsinki: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti.
https://www.mediataitokoulu.fi/polkuja_varhaiskasvatus.pdf

Uudet lukutaidot -kehittämishjelma 2022. <https://uudetlukutaidot.fi>.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Helsinki: Opetushallitus.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

**Sirkku Lähdesmäki, KT,
ja Tommi Nurmi, KM**

Kirjoittajat työskentelevät
yliopistonopettajina Kokkolan
yliopistokeskus Chydeniuksessa.